

WP2A9: Узагальнення публікацій з відкритим доступом

Залучення громадян як відповідь на кризу у закладах вищої освіти країн Балтії та України

Автори:

Статус версії

Дата подання

Рівень розповсюдження

V1.0

28/08/2024

Публічний

**Співфінансується
Європейським Союзом**

Baltics4UA: Підтримка України через залучення громадян в університетах країн Балтії

Інформаційний довідник

Номер проєкту:	2022-2-EE01-KA220-NED-000096422
Акронім проєкту:	Baltics4UA
Назва проєкту:	Підтримка України через залучення громадян в університетах країн Балтії
Назва документа:	Залучення громадян як відповідь на кризу у закладах вищої освіти країн Балтії та України
Вихідні дані:	WP2A9
Термін виконання згідно за умовами:	28/08/2024
Ключові слова:	соціальні дії, актори чотирикутної піраміди, гуманітарна криза, стійкість.
Авторське право	Creative Commons License 4.0 International

Консорціум

Консорціум, що керує проектом, належним чином представляє широкий спектр експертизи, оскільки 5 закладів вищої освіти (Талліннський університет, Національний університет «Львівська політехніка», Каунаський технологічний університет, Тартуський університет,

Латвійський університет) об'єднали зусилля зі спеціалістом з веб-освіти (Web2Learn). Таке поєднання знань, навичок, досвіду та мереж гарантує багаторівневий підхід до широкого кола зацікавлених сторін.

	Назва	Скорочена назва	Країна
1	Талліннський університет	TLU	Естонія
2	Національний університет «Львівська політехніка»	LPNU	Україна
3	Web2Learn	W2L	Греція
4	Каунаський технологічний університет	KTU	Литва
5	Тартуський університет	UT	Естонія
6	Латвійський університет	UL	Латвія

Baltics4UA: Підтримка України через залучення громадян в університетах країн Балтії

Історія переглядів

Версія	Дата	Ким переглянуто	Причина
V1.0	14/07/2024	Rasa Dovidonyte (KTU)	Внутрішній огляд
V1.0	14/07/2024	Yurii Kondratyuk Kateryna Boichenko (Web 2Learn)	Останні штрихи до макету; останній перегляд контенту

Заява про оригінальність:

Цей документ містить оригінальну неопубліковану роботу, за винятком випадків, коли чітко зазначено інше. Покликання на раніше опубліковані матеріали та роботи інших осіб зроблено за допомогою відповідних посилань, цитат або і того, і іншого..

Застереження:

Фінансується Європейським Союзом. Погляди та думки, висловлені в цьому документі, належать виключно автору(ам) і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу або Європейського виконавчого агентства з питань освіти та культури (EACEA). Європейський Союз та EACEA не несуть відповідальності за них.

Синтез

Відколи Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну в лютому 2022 року, багато українців були змушені покинути, охоплені війною, регіони та шукати притулку в інших країнах у пошуках безпеки. Країни Балтії – Литва, Латвія та Естонія – прийняли біженців з України, надали їм необхідну підтримку та здійснили різні заходи для забезпечення успішної інтеграції в місцеве суспільство. Ця гуманітарна криза поставила нові виклики як перед українськими біженцями в країнах Балтії, так і перед громадами, що їх приймають. З метою вирішення цих проблем балтійські заклади вищої освіти працюють над проектом «Підтримка України через залучення громадян у балтійських університетах» (Baltics4UA) в рамках програми Erasmus+ Ключова дія 2: Партнерство для співпраці.

Основною метою проекту Baltics4UA є посилення соціальної відповідальності університетів країн Балтії через громадську діяльність, спрямовану на подолання української гуманітарної кризи в країнах Балтії. Проект Baltics4UA об'єднує 5 університетів (Талліннський університет, Тартуський університет (Естонія), Латвійський університет (Латвія), Каунаський технологічний університет (Литва) та Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)). У проекті Baltics4UA також бере участь Web2Learn (W2L), організація, заснована в м. Салоніки, Греція. Це бізнес-партнер, який працює на перетині відкритих інновацій та співпраці між бізнесом і академічними колами. Web2Learn об'єднує академічних (і загалом освітніх) партнерів у плідній співпраці з бізнес-партнерами у сфері досліджень, розробок та дизайну послуг.

Для вирішення реальних проблем всі партнери проекту Baltics4UA організували соціальні заходи у своїх установах. Ці соціальні дії були організовані із застосуванням моделі чотирьох спіралей. Модель «чотирьох спіралей» – це інноваційна структура, яка об'єднує чотири основні сектори: наукові кола, промисловість, уряд та громадянське суспільство з метою сприяння спільним інноваціям та соціально-економічному розвитку. Згідно з цією моделлю, академічні кола готують і розвивають освітні ресурси та проводять дослідження, промисловість пропонує практичне застосування, уряд забезпечує політичну підтримку та регулювання, а суспільство пропонує заходи із залучення громадськості. Синергія та взаємодія між цими чотирма секторами дозволяє вирішувати складні суспільні виклики на основі цілісного та інклюзивного підходу.

Перед плануванням та організацією соціальних дій було вирішено використовувати методологічний підхід Butkevičienė et. all (2021) з двох причин: а) його спрямованість на залучення громадян до соціально-екологічних питань на основі аналізу конкретних прикладів, б) акцент на соціальних інноваціях та участі – два елементи, що тісно пов'язані зі сферою діяльності проекту Baltics4UA.

Практики та дії із залучення громадян будують більш міцну та стійку співпрацю між науковими колами, бізнесом та суспільством. В результаті була прийнята типологія залучення громадян, викладена Робочою групою Світового банку з питань залучення громадян (2015). Ця типологія розрізняє чотири рівні залучення громадян, а саме

1. **Інформація:** громадяни є одержувачами інформації від зовнішніх зацікавлених сторін.
2. **Консультації:** інституції отримують відгуки громадян, при цьому роль громадян обмежується цією односторонньою взаємодією.
3. **Співпраця:** громадян закликають зробити внесок у процес у схемі двосторонньої взаємодії.
4. **Розширення можливостей:** громадяни є ініціаторами та стратегічними організаторами дій

Наступні рівні залучення коливаються від пасивного отримання інформації до найбільш просунутого рівня розширення прав і можливостей, коли члени громади отримують можливість брати на себе лідерство та самостійно організувати ініціативи та заходи у відповідь на кризу.

Для того, щоб мати спільне розуміння різноманітності соціальних дій серед партнерів Baltics4UA, було визначено типологію соціальних дій. Перше представлення цієї типології можна знайти у відкритому доступі в публікації Zourou & Oikonomou (2023) «Стимулювання залучення громадян через соціальні дії для українських біженців в балтійських університетах». Типологія включає 18 соціальних дій:

1. Громадянська наука
2. Хакатон
3. Краудфандинг
4. Краудсорсинг
5. Зроби сам
6. Мистецькі заходи (театральні вистави, музичні концерти, виставки тощо)
7. Стипендія
8. Безкоштовне навчання
9. Безкоштовне проживання
10. Психологічне консультування
11. Подкаст
12. Кампанія
13. Публічні лекції
14. Юридичні консультації
15. Нетворкінговий захід
16. Літній табір
17. Навчальне обладнання
18. Робоча/дослідницька група

Соціальні акції були організовані з урахуванням специфічних потреб таких основних цільових груп: студенти, співробітники університету, українські біженці та/або внутрішньо переміщені особи, а також громадяни країн Балтії та України.

Крім того, проєкт прагне забезпечити систематичний процес планування, реалізації та оцінки соціальних дій, спрямованих на залучення громадян. Методологія Baltics4UA та її інструменти були підготовлені та поширені серед партнерів проєкту. Дотримуючись контрольного списку, описаного в методології Baltics4UA, партнери проєкту організували 23 соціальні акції за 9-ступеневою методологією, яка включала в себе

- 1) визначення цільових груп,
- 2) розробку стратегії залучення,
- 3) розгляд питань інклюзії та різноманітності,
- 4) визначення рівня залучення громадян,
- 5) визначення типу соціальної дії,
- 6) створення плану реалізації,
- 7) навчання персоналу,
- 8) оцінка впливу своєї діяльності, та
- 9) поширення та обмін кращими практиками.

Такий структурований підхід забезпечив узгодження ініціатив із залучення з цілями проєкту та конкретними потребами цільових груп у 23 соціальні дії на чотирьох рівнях залучення громадян (інформування – 9 дій, консультації – 4 дії, співпраця – 7 дій, розширення прав і можливостей – 3 дії):

Рівень залучення громадян	Тип соціальної дії	Назва соціальної дії
Інформація	Мистецька подія	1. Показ фільму «Хто ми? Психологія українців» та дискусія після фільму (УТ, Естонія)
	Публічна лекція	2. Публічна лекція «Інформаційна війна: Технології Індустрії 4.0 для забезпечення свободи, безпеки та справедливості» (КТУ, Литва)

	Публічна лекція	3. Волонтерський захід, організований у співпраці з організацією Карітас «Відкрий себе як волонтер» (КТУ, Литва)
	Публічна лекція	4. Публічна лекція «Лідерство під час кризи» (LU, Латвія)
	Нетворкінг вий захід	5. Пошуки скарбів України (УТ, Естонія)
	Мистецька подія	6. Виставка Беати Куркуль «Україна, що бореться» (КТУ, Литва)
	Публічна лекція	7. «Україна незламна: Як українці продовжують стояти під час війни?» (УТ, Естонія)
	Публічна лекція	8. Зустріч з Послом України, Його Високоповажністю Максимом Кононенком (УТ, Естонія)
	Нетворкінг вий захід	9. Показ фільму «Лист в Україну» та обговорення фільму з режисером (КТУ, Литва)
Консультація	Нетворкінг вий захід	10. Молодіжний дебатний турнір у Військовому музеї (Латвія, LU)
	Публічна лекція	11. Публічна лекція та дискусія про виклики місцевого самоврядування в Україні під час війни (Латвія, LU)
	Кампанія	12. Дебати про документальний фільм «Українська скринька – голоси війни» про голоси з України під час війни (Латвія, LU)

	Робоча/дослідницька група	13. Опитування українських студентів (Естонія, TLU)
Співпраця	Нетворкінговий захід	14. Студентський семінар про залучення українських учнів до навчальних закладів (Естонія, TLU)
	Робоча/дослідницька група	15. Круглий стіл «Вектор цінностей як основний напрямок впливу у залученні громадян до гуманітарної допомоги в кризових ситуаціях» (Україна, LPNU)
	Робоча/дослідницька група	16. Мозковий штурм «Роль академічної спільноти у залученні громадян до гуманітарної допомоги» (Україна, LPNU)
	Робоча/дослідницька група	17. Кейс-чемпіонат «Соціальні комунікації як ефективний інструмент залучення бізнесу до гуманітарної допомоги» (Україна, LPNU)
	Робоча/дослідницька група	18. Вебінар «Психологічний супровід громадян при наданні гуманітарної допомоги в кризових ситуаціях» (Україна, LPNU)
	Хакатон	19. Космічний хакатон «Студенти балтійських університетів на захисті української культурної спадщини за допомогою космічних даних та спостережень Землі» (Греція, Web2Learn)
	Хакатон	20. Хакатон «Молоді фахівці використовують космічні дані для захисту української культурної спадщини» (Греція, Web2Learn)

Розширення можливостей	Мистецька подія	21. Майстер-клас з народного танцю (Естонія, TLU)
	Зроби сам	22. Мовний тандем «Проведи день зі мною» (Естонія, TLU)
	Зроби сам	23. Курс «Життєвий шлях» про залучення громадян до надання гуманітарної допомоги або освітньої підтримки українцям в Естонії та Україні (Естонія, TLU)

У 23 соціальних акціях взяли участь 448 учасників. Щоб отримати зворотній зв'язок та оцінити вплив цих заходів, учасникам було запропоновано заповнити анкети, що склалися з шести узгоджених запитань. Опитування після проведення заходів проводилося для 16 заходів з 23. Вісімдесят п'ять відсотків учасників зазначили, що заходи відповідали їхнім очікуванням. Крім того, учасників запитали, наскільки ймовірно, що вони візьмуть участь у подібних заходах у майбутньому, і середній бал склав 4,7 (за шкалою Лайкерта від 1 до 5, де 5 – найбільш ймовірно). В опитуванні було відкрите питання про те, чи виправдав захід очікування. Сімдесят відсотків учасників відповіли, що мають загальний інтерес до участі в соціальних акціях, тоді як решта респондентів зазначили, що їхня участь залежить від мети та контексту заходу. На запитання, на скільки акція допомогла підвищити їхню мотивацію або інтерес до участі в університетських ініціативах для України та українських біженців, респонденти відповіли так: 63 % респондентів погодилися, що акція підвищила їхню мотивацію (дуже сильно), 21 % – незначно, 14 % – не впевнені, а 2 % вказали, що акція зовсім не мотивувала їх до участі. Нарешті, загальна задоволеність соціальними діями склала 9,1 за шкалою Лайкерта від 1 (зовсім не задоволені) до 10 (дуже задоволені).

Партнери проекту визначили такі виклики під час організації та проведення соціальних акцій: труднощі із залученням зацікавлених сторін та визначенням їхніх потреб, брак комунікації та співпраці між зацікавленими сторонами, мовний бар'єр, проблеми безпеки, з якими стикалися партнери проекту з України: необхідність пошуку безпечного місця для проведення заходів, втрата електропостачання через гуманітарну кризу, брак відповідей на опитування після проведення заходів. Деякі з цих проблем партнери проекту змогли передбачити заздалегідь і вжили заходів для їх усунення або зменшення, тоді як інші не були передбачуваними.

Організатори соціальних заходів узагальнили висновки, які можуть бути корисними для всіх, хто зацікавлений в організації подібних соціальних . Покази документальних фільмів про гуманітарну кризу в Україні викликали сильні емоції та дискусії в аудиторії. Глядачі відчували

емпатію і готовність надавати підтримку, долучатися до ініціатив, які надають допомогу. Тартуський університет організував зустріч з Послом України, яка була більше схожа на формальну презентацію, ніж на зацікавлену дискусію, проте сесія запитань і відповідей додала заходу жвавості. Латвійський університет зіткнувся з подібною ситуацією під час публічної лекції «Лідерство в часи кризи», коли було складно утримати учасників, оскільки захід було організовано рано вранці в суботу. У той час як Національний університет «Львівська політехніка» організував чемпіонат з вирішення практичних завдань, який можна назвати історією успіху, оскільки учасники домовилися про постійну співпрацю. Кілька соціальних активностей були орієнтовані на молодших учасників, школярів та гімназистів: Майстер-клас з народних танців для дітей віком 9-14 років та відкрита лекція про волонтерство для гімназистів КТУ (Латвія). Ці заходи були успішними, оскільки сприяли соціальній інтеграції українців та заохочували молодь ставати волонтерами в організаціях, які надають гуманітарну допомогу українцям, що постраждали від війни. Кейс-чемпіонат показав, що студенти університетів мають багато інноваційних ідей у сфері соціальних комунікацій та гуманітарної допомоги. У Талліннському університеті підкреслили, що для кращої комунікації та залучення учасників варто розглянути ідею організовувати соціальні акції рідною мовою учасників. Хакатони, організовані Web2Learn, підкреслили важливість використання ефективних інструментів онлайн-співпраці та комунікації для посилення взаємодії між учасниками з різних географічних регіонів. Співпраця з іншими інституціями під час організації соціальних акцій стала тим фундаментом, який дозволив кільком інституціям об'єднати свої компетенції та ресурси для надання підтримки Україні та її громадянам, які постраждали від воєнної кризи. Насамкінець, враховуючи досвід планування та організації соціальних акцій, партнери проекту рекомендують перед організацією заходів враховувати, хто є цільовою групою заходу, і як організатори мають намір залучати аудиторію до активної участі в них. Крім того, студенти, старшокласники та молодіжні групи є аудиторією зі значним потенціалом. При організації заходів слід намагатися уникати мовних бар'єрів і проводити заходи рідною мовою. Для більш продуктивної онлайн-співпраці варто використовувати ефективні інструменти для співпраці та комунікації в Інтернеті. Міжінституційна співпраця позитивно вплинула на успіх заходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Butkevičienė, E., A. Skarlatidou, B. Balázs, B. Duží, L. Massetti, I. Tsampoulatidis & L. Tauginienė. (2020). Citizen Science Case Studies and Their Impacts on Social Innovation. In: Vohland, K., et al. *The Science of Citizen Science*. Springer, Cham.

https://doi.org/10.1007/978-3-030-58278-4_16

World Bank Working Group on Citizen Engagement (2015). *Engaging With Citizens For Improved Development Results, Strategic Framework For Mainstreaming Citizen*

Baltics4UA: Підтримка України через залучення громадян в університетах країн Балтії

Engagement In Wbg Operations, Concept Note. Accessible at <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/266371468124780089/strategic-framework-for-mainstreaming-citizen-engagement-in-world-bank-group-operations-engaging-with-citizens-for-improved-results>

Zourou, K., Oikonomou, S., (2023). Baltic universities fostering citizen engagement through social actions for Ukrainian refugees. Baltics4UA consortium. Accessible at <https://zenodo.org/records/7994655>